

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, főter 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. **Rábel Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendő a kiadó-hivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésny-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitus ter-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 30 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. — A előfizetések legzélszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Párbaj-Becsületbíróóság.

I.

Társadalmi életünk egyik betegsége, a párbaj, napjainkban oly feltűnően támadja meg — ugyszólva naponkint — a családok nyugalma, létfeltételeit, az egyesek erkölcsi szabadságát, sőt életét is, hogy kötelességünknek tartjuk e tárgyban meggyőződésünknek kifejezést adni, midőn egyrészt a párbaj tényével, másrészt az ez ellen sikeresen alkalmazhatónak vélt övrendszerrrel szemben elfoglalt álláspontunkat röviden körvonalozzuk.

A párbaj keletkezésének s történeti fejlődésének ismertetését ez uttal mellőzzük, tárgyaljuk csupán természetes jogérzetünk alapján.

Ha a korábbi századok sokkal erőszakosabb, mint lovagias szelleméből kiindulva, a párbaj jogosultságát, ritka esetben, de esakis a multra nézve, elfogadhatónak is: az azóta fejlődött, folyton előrehaladó tudományok, mindenben szelidült szokások, tisztult erkölcsök, a törvény által ma már minden irányban szabályozott társadalmi viszonyok olyan helyzetet teremtettek, melyben az önbíráskodás, erőszak, mely a párbaj be nem vallott indokál tekintethető — semmiféle alakban, tehát az ugynevezett „salonok lovagias szabályai” kopott cziczomájába burkoltan sem tűrhető anélkül, hogy erkölcsi törvényeink fenekéstől felforgatva, s minden jog és kötelesség iránti fogalmak összezavarva ne legyenek.

Mert mi is tulajdonképen az a „modern” párbaj? Két ellenséges fél egymással való fegyveres küzdelme. Tehát már az „ellenség”, „fegyveres küzdelem” oly tusát feltételez, melynél az életbiztonság egyenesen ki van zárva: olyan küzdelem pedig, melyben egyik vagy

másik fél élete kockára tétetik, nemcsak hogy nem igazolható, de egyenesen jogfogalmainkba ütköző, annyira, hogy a halálos kimenetelű párbajok minden részükben a gyilkosság büntényének jellemével bírnak.

Mi célja is van tulajdonképen a komoly párbajnak? A sértett fél becsületén éjtett sérelemért véres elégtételt venni, tehát vérontás! és pedig csak azért, mert a sértett fél — alaposan-e vagy alaptalanul? ez kérdésen kívül marad — a sértőt bevádolni, elítélni, az ítéletet sajátkezűleg végrehajtani magát jogosítottnak állítja.

De hát összeegyeztethető-e akár erkölcsi, akár polgári törvényeinkkel az, hogy egy — bármely oldalán — sértett egyén, mint vádló, bíró és végrehajtó léphessen fel s véres elégtételt vehessen a sértőn, a nélkül, hogy ezen eljárás oka részrehajlás nélküli harmadik személyek bírálatának tárgya lett volna? lehetetlen! Még legtisztább igazainkat is hajlandó emberi gyengeségünk mások rovására kiterjeszteni; minél nagyobb a mások által becsületünkön éjtett sérelem, annál inkább szorulunk arra, hogy veszteségünk minőségét bírói kezek mérlegezzék.

„Vannak sérelmek, melyek bíróság elé vihetők nem lévén, csak vérral moshatók le” mondják azok, kik a párbajt bizonyos esetekben igazoltnak tartják; de ezen — hogy úgy mondjuk — alaptétel már kiindulási pontjában hamis, mert „bíró elé nem vihető” tehát törvényen kívüli esetet feltételez, ilyen pedig csakugyan nincs, müvelt társadalomban meg épen nem is lehet, vagy legalább nem lehetne.

Azokban feltéve még azon képtelenséget is, hogy fordulhat elő olyan törvényen kívüli eset, mely harmadik

személyek bírálatára alól — bármi tekintetből — elvonható lenne, az a körülmény, hogy a halálos kimenetelű párbajoknál gyakran épen a sértett fél esik áldozatul, végképen megdönti a „lovagias elégtétel” pártolónak álláspontját.

„Ugy de — mondják ugyan ők — a párbajvivőknek nincs, vagy legalább nem mindig van, — szándékukban egymás élete ellen törni, sőt az előleges megállapodás szerint is élet-halálra küzdők között sem fordul elő szükség képen a halál esete”. — Tarthatatlan érv, még mentségnek is gyenge, mert vagy komoly a párbaj, s ez esetben a halálos kimenetel valószínűsége mindig és szükségképen feuforog, — vagy csak színből — inkább divatból — vívatik, s ez esetben nevetséges lévén, legkevésbé alkalmas arra, hogy a „becsületen éjtett sérelem”-ért „elégtétel”-ül szolgáljon.

A Gömör-Kishontmegyei megyei-bizottság virilis tagjainak 1881. évre szóló végleges névjegyzéke.

Gr. Andrássy Manó 10930.94¹/₂. Gr. Forgách Gyula 3946.85. Gr. Serényi László 3546.43¹/₂. Br. Luzsénky Henrik 3019.82¹/₂. Dr. Schopper György 2892.86¹/₂. Farkas Abraham 2773.03. Szakall Antal* 2268.97. Ragályi Gyula 1946.82. Szentiványi Miklós 1754.96. Id. Hegyessy Sándor* 1683.76. Molnár Victor 1514.22. Borbély László 1380.59. Kubinyi Manó* 1333.32. Heintzmann Emil 1318.66¹/₂. Tornallyay Zoltán 1192.81. Szentmiklóssy Viktor 1190.27. Hanvay Zoltán 1179.10. Márton Rudolf* 1161.48. Szilárdy Oktáv 968.37. Samarjay József 952.35¹/₂. Máriássy Mór 917.26. Sárközy Gyula 799.81. Fornét Jenő* 797.78. Samarjay János 797.45. Vad András 796.46¹/₂. Fáy Barnabás 778.30¹/₂. Broncs István 767.70. Hámos Árpád 760.—. Lukács Lajos* 759.84. Szentmiklóssy Kálmán 751.03¹/₂. Bornemisza István 748.71. Hevessy László

720.56. Hámos Antal 702.70¹/₂. Bazilidesz János 682.49¹/₂. Hanvay Aladár 678.15¹/₂. Hevessy Benedek 675.07. Abaffy Gusztáv* 671.17. Szelezky Dienes 664.49. Dapsy Vilmos* 664.30. Tóth Endre* 660.41. Fáy Gusztáv 634.66¹/₂. Hevessy Jozsef 628.51. Dr. Madarász Rezső* 626.40. Szontagh Bertalan* 605.15. Czibur Gusztáv 602.59. Ragályi Ferdinand 593.92. Madarassy Lőrincz 574.43. Daxner István 564.14. Posch József Gyula* 562.75. Malatinszky Vilmos 550.06. Okolicsányi Gáspár 544.—. Hámos József 543.44. Vajda Ferdinand 508.37. Thuránszky Marel 492.59. Sebők Pál* 489.84. Fáy Viktor 486.29. Gál János* 483.07. Kerepessy István* 477.67. Konyha József* 467.02. Hámos László 450.24¹/₂. Szilassy Gyula 444.54. Diószeghy Zsiga 437.92. Braun Mór 437.42¹/₂. Markó J. Imre* 436.74. Tirscher István* 433.96. Nehrer Mátyás 429.48¹/₂. Aranyhalmy Emil 425.65. Polgáry Károly 421.88. Balogh Endre* 414.05. Moesz Miksa 407.52¹/₂. Flaschko György 391.42. Czabalay Kálmán 389.59. Hubay László 388.64. Hámos Lajos* 384.35. Hevessy Bertalan 380.96. Molnár Lajos 379.19¹/₂. Vajda Gyula 375.44. Draskóczy László 373.43¹/₂. Latinák Frigyes 361.89. Latinák Sándor 361.88. Hamaliár Károly* 360.59. Holéczy András 357.50¹/₂. Ruthényi Béla 355.52. Máriássy Géza 348.21. Bernáth Gyula 346.67. Szathmáry Király Barna 345.19. Lipthay József* 344.68. Alitiz Endre* 340.62. Török Bálint 327.19. Dr. Török János* 326.22. Dr. Patzek Mór* 325.60. Gundelfingen Luezián 324.21. Kerepessy Jenő* 321.53. Újházy László 320.64. Kubinyi Kálmán 305.77. Szentiványi Árpád 304.06¹/₂. Draskóczy István 299.83. Szentmiklóssy Sándor 297.22. Löcherer Tamás* 293.89. Bjel Mihály 289.44¹/₂. Kubiuka Gyula 280.32¹/₂. Dr. Maurer Arthur* 279.90. Kossuth Vendel 276.35. Báró Vay Aladár 274.28. Hevessy Pál 273.08¹/₂. Kubinyi Imre 272.73. Guha Viktor 269.50. Dancs László 269.05¹/₂. Csider Károly* 268.—. Szentpétery Sámuel* 266.78. Szontagh Pál* 263.64. Tomesányi József* 263.59. Dancs Gyula* 262.40. id. Süteő István* 262.05. Somoskeőy Agoston 261.01. Bornemisza László 260.51. Czikora János 259.64. Windt Adolf* 258.47. Szontagh József* 258.33. Pongrácz Pál 257.87. Hennyey Kálmán 256.29. id. Sziklay Ede* 254.63. Nagy Sámuel 254.50. Dr. Marikovszky Gusztáv* 246.48. Gotthard Alajos* 241.97.

TÁRCZA.**Hatos Imre.**

— Elbeszélés. —

Írta: **Vidonyi József.**

(Folytatás.)

Arra nem is gondoltak, mi könnyen lehet egy levelet megsemmisíteni.

Egész nyáron nem kapott Veronka Imrétől levelet, azt sem tudta hol van. Hát ha már meghalt . . . óh! ne repedj meg szívem, sobajtott a szegény leány.

Maros Laczi pedig mindennapos lett a Vedres uram házában, hol józan fővel, hol kápatósan. Sőt majdnem minden nap dülöngzött az utcán, a Daru patakban is megfürdött minden héten, hanem most nem tudták Majorosra fogni, hát elhallgattak.

Rájött az egész város Vedres uram állnokságára.

Veronkának minden Isten áldott nap tele beszélte a fejét, hogy Imre elfelejtette, hiába is várakozik rá, van már neki más szeretője. Ha szeretne — folytatá — akkor megemlékezett volna rólad, a ki igazán szeret, az nem tud hallgatni egy fél esztendő. Majd áttértek Maros Laczira, a tekintetes urra, az obsitos bakancsosra, — aki megkárosított engemet is, mást is; az egész várost megcsalta — a dubaj. Felmagasztalta a csillagos égig, elmondták minden erényét, de hitáiról hallgat-

tak. Ha szerenesetlenül fog járnai — mondván édes apja — te leszesz szerenesetleniségének oka; annyira szeret, ha nem lát — hát kétségbe van esve. Hát hogyha még szomorú képedet látja! Szegény fiu! még rosszra vemedik, mert mindig puszka meg golyóról beszél.

Veronka az ellenkezőt bizonyította, kimutatta édes atya előtt Laczi gonoszságát, Laczi nem azért részegeskedik mondván, hogy épen szomorú vagyok, nem mutatok neki nyájas képet, nem szólok hozzá nyájasan, hanem azért iszik, mert megszokta a katonaságnál. Meglásd jó atyám, elfogja inni minden vagyonát, meg fog károsítani mindnyájukat, és hogy kikerülje az igazság büntető kezét, hát föbe lövi magát.

— Képződés lányom az egész, — elmenté édes atyja. — Én is virtuskódtam fiatal koromban eleget korezmában — bálban, rólam is azt mondták már, hogy elvesztem, nem lesz belőlem becsületes ember, és lásd mindnyájan csalatkoztak bennem, mikor megházasodtam, elesett a kedvem minden dinomdánomtól. Így fog az történni Laczival is, addig legénykedik még maga van, de ha egyszer tudni fogja, hogy várják oda haza, arannyal sem csalják be a korezmába, a hivatalból egyenesen haza jön itthon fog maradni, míg csak el nem közeledik a hivatalos óra.

Veronka figyelembe sem vette édes apja Imre felőli véleményét, mert szíve az ellenkezőt mondta, hanem hetek, hónapok mulva

még is elgondolkodott a hallottak felett. Lassan de még is kezdett azzal a rettenetes ketősz eszmével megbarátkozni: vagy elfelejtett, vagy meghalt.

Tudakozódott a postán, eredménytelenül, majd Imre otthon maradt barátaihoz fordult, nem tudnak ők Imre felől semmit, mióta behuzták a regementhez, hírért sem hallottak.

Hátra volt még magához a regementhez írni, de a számát nem tudta. Nagyon titkolták azt a számot. Nagy nehezen azonban még is meg tudta. De hát mely országban fekszik, az volt most a kérdés? Egyik azt állította Olaszországban van, a másik Prága városát említette; a harmadik végre a másodikikat czáfolta meg, mert Csernowitzot említette. Veronka mind a három helyre írt.

Velenezében Majoros Imre nem létezik, irtak vissza Olaszországból.

Prágából is ezen értelemben feleltek.

Hátra volt még Csernowitz. Veronka valahányszor e városra gondolt, szíve egy nagyot dobbant, majd fagyos hideg borzongatta meg, Rossz sejtelmek voltak.

A csernowitzai válasz is megérkezett, azonban fekete pecsét alatt. „Mintán Majoros Imre, szegénylő századosa ellen merényletet eszközölt, a haditörvényszék halálra ítélte. Junius hó harmadik napján föbe lövetett”.

Veronka meg volt semmissé, minden reményét elvesztette.

Hitte; arra nem is gondolt, hogy az ő szívével végzetes játékot űznek.

Vedres János, mintán Imrét oly könnyű

módon eltávolította, fondorlatait tovább fonta. Még a postamesterrel is egyeztetést kötött, a Veronka czime alatt érkezendő levelekre nézve. Öt forintot kapott a postamester minden levélért. A csernowitzai levél is Vedres János uram mestersége lévén. Ketten fundáltak Laczival, a postamester itt is czinkoskodott. Így törtek a szegénylő leány élete ellen.

Veronka szemlátomást kezdett hervadni, olyan volt mint egy pusztai virág, melyet nem védelmez árnyék, kivan téve minden oldalról a nap hervasztó sugarának, táplálékot nem nyer sem a földből sem az égből.

A szülők szíve meg nem indult, de nem is akarták látni e szomorú hervadást, mert folyton ostromolták, most már egy is szabad vagy mondván — Imrét föbelölték. Meggyalázott mindnyájukat. Tudták mi jól, hogy ez lesz a vége, mert még itthon kezdte. Nem is hiszem, hogy nem ő gyújtotta fel esendes hajlékunkat — de hogy a gyanút elhárítsa magáról — tanusított oly nagy felebaráti szeretetet. Vessd ki a fejedből, hallgass már egyszer szerető apád szavára, a ki csak javadat munkálja, és igérd oda Laczival a kezdeddel a szívedet is. Ne szalasszuk el a nagy szerenesét.

Veronka engedelmeskedett; nem sokára megtörtént az eljegyzés. Vigan kezdődött a szomorúság, egy hétig tartott a dárídó.

Hat hét múlva Maros Lászlóné tekintetes asszony lett Veronkából. Külön ujházat kaptak a piacra. Most a finaszok laknak benne.

Hat esztendőig éltek együtt, de hogy?

Kossuth József* 239.18. Dr. Szabó Mihály* 237.70. Szabó György* 235.17. Kövály Ödön* 233.55. Czibur Kálmán* 231.69. Ragályi Géza 230.50. Batta Samu 225.22¹/₂. Jankó Miklós 223.51. Soós Mihály 222.82. Szentiványi Géza 221.22¹/₂. Söldös Árpád 219.77¹/₂. Lengyel Ferenc* 216.92. Szabó László 213.86¹/₂. Dapsy József* 211.35. Dobsa Elek 208.74¹/₂. Dr. Stech Lajos 205.50. Kubinyi Gedeon 205.29. Gaskó János* 205.28. Králl András 205.14. Dr. Kiss Antal* 201.40. Liszka József 200.75. Heinrich János 196.90. Ossko Lajos 196.30. Fejérvári György 195.78. Bodon Pál 194.25. Szobonya József 193.—. Somosközy Sebő 192.62. Jódos Horváth László 189.57. Molitörizs János* 187.99. Czékus Lajos 184.94¹/₂. Lőrinczy Endre* 18.320. Páliez Pál 181.56. Kajaba Antal 17.829. Remenyik Pál 175.37. Sztraka Gábor István 174.92. Fekete Ferdinand 171.62. Varga József 171.34. Madarassy Gyula 170.38¹/₂. Kovács Csech István 170.35. Bazilidesz Ignác 169.34¹/₂. Czibur Imre 168.47. Horváth János 166.82. Gólniczky Ferenc 165.87. Csemniczki Pál 161.19. Szabó János Erdélyi 160.86. Rollo József 160.24. Almássy Lajos 160.07. Pour János 159.27¹/₂. Plenczer János 157.19.

A (*) esillaggal jelzett adója kétszeresen van számítva.

Ügyforgalom a helybeli királyi járásbiróságnál.

A rimaszombati kir. járásbiróság 1880. évi összes iktatókönyvei szerint, az ügyforgalom 10340 számot tesz ki, ezen számszerű kimutatás következő ügyekből származik:

Sommás per volt 468. Örökösödési ügy 249. Egyéb polgári folyó ügy 562. Elnökségi ügy 177. Kisebb polgári per 1024. Más bíróságok megkeresési kézbesítés végett 2195. Bűnvizsgálat 66. Vétség és kihágás 169. Egyéb fenyítő folyó ügy 486. Összesen: 5396 önálló ügy.

Az év végén folyamatban maradt: Sommás per 110. Örökösödési ügy 44. Polgári folyó ügy 13. Kisebb polgári per 72. Bűnvizsgálat 12. Vétség és kihágás 23. Fenyítő folyó ügy 3. Összesen: 277 ügy. — Ezen hátráltak okául tekintendő azon körülmény, hogy a nmélt. igazságügyi minisztérium ezen k. járásbirósághoz rendszeresített aljegyzői állomást 1880. évi márczius 18-tól be nem töltötte.

A vétségek és kihágásokról készített statisztikai kimutatások következő adatokat tüntetnek fel.

Közsend és rend elleni kihágásokért feljelentett 6. Testi biztonság elleni kihágásért 83. Vagyon biztonság elleni kihágásért 44. Vadászati kihágásért 2. Testi sértés vétségért 4. Tolvajsági vétségért 16. Birói zártkörűsért 3. Beesülés vétségért 31. Magánlak megsértésért 1. Összesen: 190 egység.

A becsület sértési ügyek 1880. szeptember elseje, vagyis a büntető törvénykönyv életbe léptetése előtt polgári per uton nyertek elintéztet a fentebb kimutatott 31 becsületsértési feljelentés, tehát 1880. szept. 1-től számított időre esik. — Sajátságos, hogy az itt kimutatott 31 becsületsértési eset közül csak kettő lett itellel befejezve, a többi esetben pedig megszüntetési végzés hozatott, mert a panaszlók ellenfeleikkel tárgyalás közben és az ítélet hozatal előtt privative kiegyezkedvén, a fenyítő ügyrendtartás 23 §-a intézkedése alapján magánvadjukat visszavonták s ily esetben további birói eljárásnak helye nincs.

Mindég ki volt Veronkának a szeme sirva. Soha sem látták vidám arczal. Nem járt sehova, egyedül az isten házába. Még szüleikhez sem ment, mert ha elkezdett néha napján otthon panaszolkodni, Laczinak adtak igazat. A te kötelességed — ugymond — hallgatni, a te kedvéért csak nem ülhet otthon férjed, mit szólnának felőle? Mi magunk is rossz néven vennénk. Laczinak mindenütt ott kell lenni, a hol urak vannak, azt kívánja tőle állása.

Veronka élete, valóságos kinszenvedés vala. Laci legkevesebbet volt otthon. Reggel elment, délig senki sem látta, délután a kaszinóba ment, a kaszinóból — a koresmába. Késő északra vetődött haza. Bántalmazta Veronkát, sőt gyakran tettelegességre is vete-medett.

Veronka csak túrt, csak szenvedett. Laci minden isten adta nap egy lépést tett az örvény felé. (Folyt. köv.)

Gömörmegeyel tájszók gyűjtése.

Tájszók.

I. Rimaszombat vidékiek.

(Folytatás.)

gubbaszkodik: összehuzza magát a zugban.
gúnya: ruha.
gunyaszt: magában ül tétlenül.
gyovonhi: gyógni.
gyójelek: jöjjön.

A gömörmegeyel m. kir. építészeti-hivatal 1880. évi ügyforgalma.*

Az 1880. évben beérkezett összesen 1290 ügydarab, ebből esett az állami teendőkre 474 a törvényhatósági teendőkre 816 ügydarab. Az elintéztett ügydarabok legnagyobb része — ugy szám mint beltartalom szerint — a közigazgatási teendőkre esett, utána pedig a legközelebbi helyen az államutak teendői szerepelnek.

E két főcsoporton kívül jelentékeny helyet foglalnak még a vallás alap, valamint a közig. bizottság érdekében elintéztett ügydarabok, melyek tartalma az egész évi teendők 10—10% -át képezi. A többi minisztériumok aránylag igen kevéssé veszik a hivatal működését igénybe, s az érdekekben végzett munka beltartalma mintegy 10%-ra becsülhető.

Az említett műszaki műveletek közül mint nevezetesebbek említést érdemelnek: I. A vallás és tanulmányi alapnál: a) Nyustján és Baracznán a rom. kath. plébánia és templom kijavítására műjavaslat készített. b) a nagyselejtői, rábói és nyustjai r. kath. templom és paplak kijavítása munkálatának átvétele, mely munkálat pontos kivitele czéljából a hivatal tervét és műjavaslatot készített.

II. Az államutaknál: a) tornallyai nagy Sajóhid — melynek építése a hivatal kezelése alatt történt — felülvizsgáltatván, a közforgalomnak átadottat.

III. A törvényhatósági utaknál: az Igló-hülecei hadászati ut áthelyezése illetőleg kiépítése, továbbá a Balog-meleghegyi és Ajnácskő-zabari ut helyreállítása. — Ezenkívül mintegy 60 darab kisebb hid és átérész építése illetőleg kijavítására a hivatal tervét és költségvetést, többpatak szabályozása ügyében felvételeket eszközölt és javaslatot készített, műszaki kérdések elbírálásánál mint szakértő közreműködött, a törvényhatóság területén lévő összes gőzkazánoknál az évenkénti szemléket megejtette.

A törvényhatósági utakon történt építkezések közül említésre méltók még a következők: a rimaszombati-egri, putnok-poprádi, rimaszécs-újvási, vereskő-breznyóbányai uton, továbbá a Baracza patak és Lénártfala mellett a Sajó folyó feletti hidak kiépítése, a Rimaszombat városában czélba vett megyei köz-kórház építésének kivitelére a hivatal tervét és műjavaslatot készített, mely műjavaslat — leendő jóváhagyás és engedélyezés végett a nagym. m. k. belügyminisztériumhoz már felterjesztetett.

A törvényhatóságot illető munkálatok teljesítése a járásonkénti közm. erő következőleg volt kiosztva: a nagyrocei járás leszolgált 4379 igás és 14490 kézi napszámot, a rimaszécsi 4857 igás és 66192 kézi, a rimaszombati 3721 igás és 12714 kézi, a rozsnóy 3775 igás és 17907 kézi, a tornallyai 3601 igás és 11679 kézi napszámot, az egész megye tehát összesen 20333 igás és 122982 kézi napszámot.

A megye területén előforduló összes teendők teljesítése a következő személyzet közreműködésével eszközöltetett: a) 1 hivatalfőnök, b) 1 segédmérnök, c) 1 díjnok, d) 5 uti mérnök, e) 21 utkaparó. — Az állami teendők eszközésére pedig az építészeti hivatal személyzetén kívül: a) 2 utmester, b) 23 utkaparó.

A hét története.

Vasárnap. Éber rendőrségünk a nagy vásártérről egy megfagyott alakot vett

*) Keszéggel közlünk mindent, ami közérdekű. Szerk.

gyűrő: gyűrű.
hanczuz: pajkoskodik, huzalkodik.
hanesok: hant.
hapeziaskodik: kötekedik, aggatózik.
hernyú: hernyó.
hizó: sertés, disznó.
hornyáskodik: hurezolkodik.
hosszabb pöntek mint szombat: alsó szoknyája kilátszik.
hüje: ostoba, hülye.
izibe: azonnal, mindjárt.
kákabéli: kevésevő, válogatós.
kárpál: dorgál, szid.
kelebbe tesz: keblébe rejt.
kifittyan: kiesik.
kis ház: kis szoba.
kócs: kules.
kódorog: ezél nélkül jár-kei.
kókler: szemfényvesztő.
kopezihér: bitang, naplopó, korhely.
kóperta: levélboríték.
kótyagos: részeg.
kotyog: fecseg.
kotyvaszt: rosszul főz.
kötölödszkodik: gáncsol, hibát keres semmiben.
kóvájog: a héja, ha körben repked, leve a tyukot; az ember tántorogva jár körül.
kuezkő: kályha v. kemence mellett zug.
kuppaszkodik: gunyaszt.
kuszpitol: rongál, bitorol.
lajbas: eserepedény, ha lába nincs is.
lángós: sikált és láng mellett sült kenyérszitalapény.
lapta: labda.

gondjai alá. — A „hivatalos lelet” megállapítja, hogy ez alak senki más, mint társadalmi életünk aluszékony szellemeinek a hosszas 15° R. hideg végre is megártott. — Higye, a ki akarja.

Hétfő. Egy indítvány születik, mely iparos társulatának kebelében az iránt akarna érvényesülni, hogy táncmulatsága kba ezentul csak oly egyének hívassanak meg és boesztatassanak be, kik legkevesebb évi 2 frt kereseti adóztatást, és azt, hogy az illedelemnek legalább elmi szabályait ismerik, hitelesen igazolni tudják. — Kinek nem inge, ne vegye magára.

Kedd. Jön a várva várt!!! Már t. i. nem az újabb adóemelések iránti törvényjavaslatok bukása, hanem azon kapitánysági rendelet, mely minden magán háztulajdonosnak és hatóságoknak szigorúan meghagyja — utóbbiaknak csak ugy kérelem alakjában, hogy házuk előtt a járdát téli síkos időben, homokkal, poronddal, fűszorral — kinek mi áll rendelkezésére — bírságotatás terhe alatt beszórassák, mivel az általános eljegesedésnek miatta, senki lába, dereka stb. feltékenyenörzött tagja biztonságban nincs! — Megközelítvén a hír forrását, ugy tapasztaltuk, hogy csak idő előtt ide tévedt tavaszi kaesa. — E körülményből némelyek biztos bukásokra következtetnek. — Lehet, hogy igazuk van.

Szerda. Általános a megdöbbenés az alsóbb hivatalnoki seregben a miatt, hogy báró Sennyey, a miniszteri tárczak megszávozott összegének keretén belül és újabb adóemelések nélkül az állam kiadásait fedezni felelősség terhe mellett vállalkozott. A „drágasági” — stb. czimű — „pötlék” iránti kérvények tömegesen visszavételnek.

Csütörtök: Lámpagyújtogatóinkat — csak tisztességből beszélünk többes számban — némely, kákan esomót keresni szerető egyének kérvényeztetni akarják városunk tanácsához az iránt, hogy esillagos és hővilágos, de holdvilágtalan éjjelre a lámpák ne gyujtassanak ki, mert a holdfényvel gyarapodott gazdag utcazi világítás sokkal több kárt okoz a járó-kelők egészségében, mint a mostani sötétség lábukban. E kérvényt, ha esakugyan benyujtatnak, kérjük véleményezés végett kiadati egy — lelkészeinkből, a városi orvosból és rendőrkapitányokból alakítandó — bizottságnak. Meggyőződésünk, hogy a kérvény valódi, de be nem vallott indoka kellő figyelemben részesítettik legalább annyira, hogy az éjjelenkiut esatagoló kétséges lények durva támadásaitól nem kell minden pillanatban félni azoknak, kiket balvégzetük este 8—10 óra között a piacra vagy a temető-utzába vezet.

Péntek. Nagy tanácskozás kedvelt zenészeink között azon czélból, hogy kitálják, miképen lehetne ama „nagy pipájú, kevés dohányú” embereknak, kik táncvizgalmak alkalmával fülhasogató lármával követelik egyik vagy másik, sokszor két-három külön zenedarab eljátszását, a mihez — rendezők nem levén — jognak ninesen is — szemmel láthatólag, kézzel foghatólag megértetni: „Hátrább az agarakkal!”

Szombat. Hölgyeink minden nemes gondolat iránt főkéony gyöngédsége azon eszmével kezd foglalkozni, hogy e zord hideg időben a szegény árva gyermekek szükségéről különösen is gondoskodva legyen. Öszinte elismerésre méltó törekvés: s mi egész tisztelettel csak azt kérjük még, hogy ha ez ige testté lett s e télre végeztek vele: gondoljanak amaz árvákra is, kiket mi „Működvelő társaság”, „Dalárda”, „Tüzoltó egyeslet” nevek

latszokol: megver, elpáhol.
lebbenes: a lepény finomabb fajtája.
letjobb: legjobb.
lüttyög: lóg rajta.
mama: ma, máma.
mamlasz: bárgyu, gyáva.
mán: már.
marakodik: veszekedik.
mazna: elkényeztetett.
mazuaperecz: porhanyós téstából készült.
megesábül: megtébolodik.
mehetnékje van: menni akar.
melegibe: hirtelen, rögtön.
mellyes: börmellény, elül-hátul zárt, oldalt nyitva.
memmeg: meg-meg, ismét.
mér: miért.
moring: hitbér.
motyó: ruhaesomag.
mulya: gyáva, bámész.
nyakleves: nyakon ütés, pof.
nyavalyog: maznákolodik.
oesú: gabna alja.
ögyeleg: járkál ezél nélkül.
ókumlál: vizsgálgat.
osztáng: azután.
padmaly: a sirban oldalt ásott koporsó hely.
pákosz: nyálak.
patyika: gyógyszerház.
perkyó: polyva.
perkő: perecz.
pervéta: árnyékszék.
pesztra: gyermek-leányeselé.

alatt ismerünk. A férfiakhoz e kérést már nem koczkatatjuk. Kampó de Vaskó.

Hírek és vegyesek.

— Tisztelettel kérjük olvasóinkat hogy az előfizetési pénzek beküldésénél sziveskedjenek Rábely Miklós kiadónak nevet is kitenni az utványra.

— Meghívás. A rimaszombati közs. elemi fi-iskolában, az 1880¹/₁-ik tanév első felének vizsgái, a következő rendben tartatnak meg: január hó 31-én d. e. 9 órától: Hit- és erkölestanti vizsgák. Február hó 3-án d. e. 9 órától az I-ső osztály vizsgája. Február 3-án d. u. 2 órától a II-ik osztály vizsgája. Február 4-én d. e. 9 órától a III-ik osztály vizsgája: Febr. 4-én d. u. 2 órától a IV. V. és VI-ik osztály vizsgája. Melyekre a T. szülőket, valamint a tanügybarátokat tisztelettel meghívja Az igazgatóság.

— Figyelmeztetésül. Szabó Lajos megyei árvászeki irattárnok ur egy nevére ezimzett levelet kapott Fülekről. — azt jóhiszeműleg felbontva: a megszólításból észreveszi, hogy nem neki szól. Lepesételeve átadta szerkesztőségünknek: igazi tulajdonosa átveheti tőlünk.

— Pálok nevestelye. Nem irói szabadalmunknál fogva beszélünk többesben, de mert a Paulusok esakugyan pluralis nominativusok nálunk — Isten és a kalendáriumesimálók segedelméből. Ezek*) tartották meg nevestelyeiket e hó 25-én a családi, baráti körökben. A „miként”-re feleljenek azok, a kik szerencsések voltak ott lenni, mi esak annyit tudunk, hogy egyikben sem hiányoztak a kedélyesség, jó hangulat és szellemes felköszöntők; no meg itt és ott Jani és Fereso se képeztek „exceptio”-t, a mi még dérrültebbé varizsolta a csapongó érzésektől és vágyaktól dagadozó kebleket! — hogy is mondjuk csak — Ugyis illik, a nevaopok alól kibúvást nem szeretik a mi kedves Páljaink és viszont a kedvesebb Pálnék se pirulnak el, ha dologban találják s mi magyar gazdaszonyoknak tartják. Esak ennyit akartunk mondani, mert ha tovább megüink, ráútnak az újdondászi asztra: privát dolgokba nem jó a sajátunk beleavatkozni, természetesen még nem feledve el ezekhez hozzáadni — post festa — a mi melegen jó kívánságainkat se, az: éljenek a Pálokra!

— A czizmadia ifjuság f. hó 23-án megtartott bája a czél kivitelében kozrehatok által az élvezetes időtöltést és szórakozást kereső közönség (közép és distinguáltabb) igényeit teljesen kielégítette. A tömeges részvétellel diésőri jelenség lehet kivált most, midőn ki kezdenek menni szokásból az iparos osztálybeliek által rendezett nyári és téli mulatságok. A eszmadia fiatalág különben a helyes czélú kezdeményezésekben mindig elől szokott járni; jó eleve igyekeznek „meghívó”-ik által — a siker anyagi részére is tekintvén — felkölni az érdekeltséget, nyilvános jellegű táncmulatságait illetőleg. A mi ugyan helyes, esak azután a társadalmi műveltséggel biró egyének (mint meg nem hivatott) részéről kifogásokat ne halljunk, mert a „nyilvános jellegű” epitheton daczára igen sokan vannak, kik esakis a meghívóhoz köthetik magukat. (Itt figyelmeztetjük a eszmadia s a többi bárendező iparos ifjuságot, hogy egy lap szerkesztője iránt tanusitandó,

*) De nem az istenek és kalendáriumesimálók? Szedő.

pitemálé: kukoricsaliszból tejjel süttöt lepény tészta.
pityereg: sir.
pityizál: iszogat.
povedál: feeseg, sokat beszél össze-vissza.
pratál: rakosgat.
prezli: reszelt zsemlye.
prezsmítál: tolakodik, szemtelenkedik.
pruszli: mellény.
pugris: buta közpölgár, elmaradt a világtól.
rátehenkedik: ráfékszik, ridül.
ripakodik: veszekedik, rárival.
rózan: józan.
sámli: zsámoly.
spekulál: valamin tőri a fejét.
szórén-szálán elveszett: nyom nélkül.
szuperál: sikerül, jól esik neki.
szútyongat: sürget, biztat, nógat.
talló: toll; madár tolyva; madártoll.
temik: „a halottat most temik” (temetik = sepelhant); a libát is temik (= kukoricával tömik, dugják). L. MNy. 415. l. I. sz. kérdés.
tidő: tudó.
tőrek: kiesépellt szalma-tüled; jobbra; hozzád; balra.
ujas: dolmány.
vanyiga: satnya, sovány.
veszeg: „ülj veszeg!” ne meaj még el!
vidla: villa.
zavadzál: előget.

Grammaticus.

már csak az udvariasság követelményeként is fellepő figyelem megszokta teremni a maga gyümölcsét.) A mulatság jól, fényesen sikerült, a defilé réme nem ijesztette az összejáratókat, Rácz Jani is eleget tett kötelességének.

— **Farsang.** Lesz módunk a bálozás, hangversenyezés, szóval a kedvesen gyönyörködhető szórakozásokban. — Február 5-én a nagyszerűnek ígérkező hangverseny (Almássy Miklós, Desewffy Gizella, Gáspár Imre s mint halljuk báró Vay Lénárt közreműködésével.) Ugyanekkor a „Sajóvárti társas-kör” Tornallyán tartja táncvizsgáját; 6-án a „Polgári olvasó-kör” bálja; 12-én a brézó-nyustyai ifjuság a „Gömörmezei veres-kereszt egyesület” javára Rimabrézón rendez bált; 19-én lesz a nőegylet itt, melyet illetőleg az elnöknő által a rendező-bizottság megalakítására megtették a szükséges előintézkedések; Rozsnyón a fiatalság febr. 12-én tartja rendesen sikerülni szokott farsangi mulatságát a népkönyha javára; ma — jan. 30-án — pedig a feledi olvasó-egyletnek van szokásos évi mulatsága a könyvtára javára. — Mindezek persze csak akkor sikerülhetnek, ha a faktoroknál nem a versenység, de a kölcsönös kisegítés lesz a jelszó. — A mit (a „Máltányosság és ildomosság nevében”) szeretünk hiány. — Itt felémítjük, hogy a február 5-iki hangverseny belépti díjait nagyon feleslegesen tartják igen sokan, erre nézve az a megjegyzésünk, hogy a közjóra, a vidámság és társas élet felfrissítésére rendezendő ama „kiváló” estély (táncmulatsággal is összekötve) illő árak mellett lehet csak kivihető.

— **Eljegyzések.** Tóth János gymu. rajztanár ur eljegyezte Szalóczy Terezt kisaszszonyt, Szalóczy ref. lelkész ur kedves nővérét. — Papp Ferenc kir. mérnök ur pedig — mint a „Fővárosi Lapok”-ból olvassuk — jegyet váltott Kuchler Gizella kiasszonnyal. Kuchler Sebő karánsebesi kir. törvényszéki elnök kedves leányával.

— **Örömmel jelentjük** pótlólag, hogy megyénk közigazgatási bizottsága 200 forint szavazott meg képzőművészeti célokra.

— **Hajdan és most.** Egy — még házassalándó számban levő — öreg gavallér összehasonlítást tett a napokban a hajdani és mostani leányok között. Azt mondja: „Hajdan a leány csak akkor ment férjhez, ha megtanult sütni, főzni, varni. Ma elégnek tartják — nagyon sokan — ha ki tud „sütni” egy jótékonyezelű táncestélyt, a melyen hálojába tud „főzni” egy olyan fiatal embert, a kit mézes-mázos szavakkal le tud „főzni” annyira, hogy annak nyakába tudja magát „varni” előbb vagy utóbb. Ily nyilatkozatok mellett ez idén is kosarat kap majd az öreg gavallér!

— **Tudomásul vesszük.** Egy ajánlott levelet kaptunk, melyben csak ennyi állott: „Tudomásunkra jutott, hogy városunk 3—4 stb. rangú muzikusai appellációt nyújtanak be a magistratushoz, hogy ne szabadjon nekik ezután 50 frt-ot egy muzikálmint 5 garasért.” Ez czélzó reflexio lenne a mult vasárnapi bárra, hol többek szerint Rácz Jani nem huzta volna olyan tempóval, jó kedvvel mint rendes körülmények között, de — vana sine viribus ira — az ellenkezőről győződünk meg.

— **Luise Michel** a communardok e modern hősnője („keserű Luise”) számos megtámadás közlő arra, hogy miért nem megy férjhez, azt válaszolta: „Mert az a nő, ki szerelem nélkül megy férjhez, eladja magát s én mindig rettegtem az erköletelenségtől; 2. mert én sohasem ismertem el a férfiak és nők közötti egyenlöltségek jogát s így a rabszolga szerepét el nem fogadhatom; 3. mert nem akartam rabszolgákat nevelni a császár-ság számára.”

— **Egy szomorú** esetnek voltunk tanúi kedden; két tüzes ló elragadt, vadul futott a szánkóval a köztérre keresztül, a kocsis elszédült; a kis gyógytár közelében egy éppen indulóban lévő fogatba ütközött, a benn ülő öreg ur a hajtóval együtt kigördült a fagyos közveztre. Az ütköző szánkó rudja eltört, a lovak kidőltek, — ez akadályozta meg a további szerencsétlenséget. Ez eset alkalmából kérjük tevékeny főkapitányunkat: ne engedje meg, hogy a piac-szögleteket etető-ítatóul használják az idegen kocsisok akadályozza meg a szekerek összehalmozódását, nehogy hasonló dolgok ismétlődjenek.

— **Helyreigazítás.** Lapunk m. é. folyamánának 23. 24. számaiban egy, a „papharasz”-ban megdermedve talált eszelős asszony (M-né) esetével foglalkozó s megjegyzésekkel kísért két közlemény jelent meg az „újdonsági” rovatban. Ezek authenticitását megtámadó, czáfolaként most kapott orvosi bizonyítvány alapján (dr. Szabó Sámuel ur által törvényszerűleg kiállítva) kijelentjük, hogy azon szerencsétlen asszony „ez előtt 6 évvel megbetegedett” betegsége ugynevezett „monomania” lévén, a kóros állapot szülte rögeszme következtében, mely őt bolyongani üldözte — hunyt el a nevezett helyen; továbbá, hogy „gyermekai által a leggondosabb ápolásban reszesítették” s végre,

hogy ezek tőle csak egy „faháznak fele részét és két fél kötel földet örökölték”. Így tehát a szomorú következmények nem gyermekeiknek, de „azon szerencsétlen sorsnak róvhatók fel, mely polypszéri karrakkal övezte körül az elhunytat”. Ily értelemben (az orvosi bizonylat után) közleményeinket helyreigazítjuk.

— **Gyászhir.** Styler Albin jászóvári prémontréi növénydekap hosszás szenvedés után f. hó 19-én hunyt el Jászóvárott. — Barátunk és buzgó munkatársunkról — kit e lapok olvasói s a fővárosi sajtó is Bácsi János név alatt ismernek, kitől beszélyeket közöltünk, legújabbán pedig „Csarnok”-unk hoz az ő fordításában egy ügyes regényt — jövő számunkban emlékezzünk meg bővebben. Legyen áldott emléke, nyugodjék békében sokat szenvedett kebelbarátunk!

— **(B—tt)** Olyan öszinte és nyílt szívű lakói talán széles e világra nem ismertek mint városunknak. Az „öszinte nyíltság” utonutfélen nyilatkozik, avagy tessék városunk utcajára végig menni bárkinek is, a ház kapu vagy utca átmeneténél bizonyosra foghatja, hogy melyik helyen mit ebédelték. (Ez bizony in toto áll, de nem sokára — ha kitavasodik — segítve lesz a bajon. Szerk.)

— **Tény.** Megsértette Salamon az ügyvéd urat. Ezért az ügyvéd két megbízottat küldött hozzá, hogy elégtétel-adásra szólítsák fel. „De hát mivel sértettem én meg a fiskális urat?” kérdi Salamon. „Azt mondta neki hogy gazember.” „Hát nem gazember — kérem, mond Salamon körötte hemzsegő nyolcz gyermekére mutatva — ennyi gyermek közül ki akart engem — az apát ölni! Hát nem gazember!”

— **Három vaddisznó egy lövésre.** Mult számunk e híret a „Vadász és Verseny”-ban Fáy Gyula ur a következőképen beszéli el. F. hó 18-án a klenózi revierben vaddisznókra hajtottunk s ez alkalommal egy csorda süldő a hajtók közeli zajától megzavarva meglehetősen meredek lejtőn oldalt esomóban huzódott a vadászok állásai fölött, míg Koreny Gyula főerdésznek látávolba jött. Koreny golyós fegyveréből mintegy 30 lépésnyire fél-szemközti a hozzá legközelebb eső süldőre jobb esővéből tüzet adott, e lövésre a szélső rögtön legurult lábaihoz, a többi pedig tovább vonult br. V. A. szomszédja felé. Ez épen gombra vette expresséből a legközelebb esőt, midőn bámulva látja, hogy az hátuljára felemelkedik s magát hanyatt vágja. Több lövés hiányában azt is csak kemény golyója teríthette le, ki örömmel volt meglepetve, hogy egy golyóval még egy másikat is felnyársalt. De mily ámulattá változott meglepetése, midőn a hajtók pár lépésre a másodiktól még egy harmadikat pillantának meg kimalva. — Képzhető, mert alig történhetik meg egy egész emberéleten, hogy 3 45 kilós süldőt nyársalhatson fel valaki egy golyóval. A tényálladék megállapítása szerint e szerencsés golyó következőleg folytatta útját míg megfeneklett: először az első süldőnek, bal szemén behatolva a baloldali vakszemet átzuzva ugyanazon oldali fülébe jött ki, innen a kissé hátrább s feljebb menő másodiknak közvetlenül lapja megett behatolva s a másik oldalon kissé hátrább s feljebb menő harmadiknak közvetlen lapja megett bevágódva ez utolsó áldozatában be is fejezte dicsőséges pályafutását.

— A „Hymen” ezimű szépirodalmi hetilap 3-ik száma következő változatos tartalommal jelent meg: A szépirodalmi részben: Est a fővárosban. Költemény Gáspár Imrétől. — „Huh” Kalandos történet Lauka Gusztávtól. — A tánczteremből. Farsangi tárcza Gáspár Imrétől. — Karneval. Karczolatok Szatyról. — Vegyes közlemények A „Hymen” hírei (Eljegyzések, esküvők.) — Farsangi krónika. — Divat-tudósítás. — Levelezés mindendőről mindenkinek. (Kérdések és feleletek.) Mindenféle. — Adomák. — A házasság előcsarnoka. (A hymen házassági kis hírdetései.) — Talány. — Regénymelléklet: A kastély titka. Angol regény.

Érdekes indítványt tesz a „Hymen” szerkesztője lapja élén, azt, hogy az agglegények — 30 éven felüli nőtlenek — jövedelmük arányában megadóztassanak. — Az élenken szerkesztett lap ára negyedévre 1 frt. mely Budapest. Gyárutca 15. sz. alá küldendő. Teljes számú példányok még vannak.

Hallatlan könyörtelenség*)

N.-Röcze, 1881. jan. 25.

Folyó hó 23-án azon hír terjedt el városunkban, hogy egy idevaló ille ösegi, házzal, esekély földdel rendelkező polgár ember két gyermeke azért lett a halál martaléka, mert a nagy-röczei gyógyszertár tulajdonosa: Alexy Sándor, a gyógyszereket pénz nélkül kiszolgáltattai vonakodott.

Többen, mint a botrányos eset iránt érdeklődők, utána jártunk a dolognak, és három

*) Lapunk zártakor vettük; sürgős volta miatt — a szerk.

hiteles tanu előtt a következőkről győződünk meg.

Folyó hó 25-én, délután 3 órakor magunk elé hívtattuk a gyermek-vesztett anyát.

Nevé: Szutoricz Jánosné, ki a következőket adta elő.

„Folyó hó 22-én dr. Terray Lajos urat magamhoz hívtam két beteg gyermekemhez. Az orvos ur pontosan megjelent, és járványos betegségekben slyuló gyermekeimnek orvosságot rendelt.

En estí hat órakor megjelentem a gyógy-szertárban, a gyógyszerért, ott azonban a laborans ur tudomra adta, hogy ha van pénz, lesz orvosság!

Pénzem nem volt; hazamentem, és éjjel szegény leánykám meghalt.

Másnap reggel, azaz folyó hó 23-án fölkerestem Alexy Sándor gyógyyszerész urat, és könyörögve kértem, hogy az orvosságot hiteltre adja ki; van miből fizetünk. Van házuk, esekélyke földünk; a férjem a rimamurányi vasműegyesület rendes munkása, s így a 97. (mond: kilencvenhét krajczárnyi számlát) megtéríthetjük.

Alexy gyógyyszerész ur nem tágitott; — elutasított; és fiam aznap délután 1 órakor kiszvedett.”

Az itt elősoroltakat mondta el előttünk a fentnevezett szegény nő.

Tudomására hozzuk mindezt először:

A megye t. alispánjának; másodsor: a humanus érzetből még ki nem vetköztetett olvasónak; itéljen egy oly ember eljárása fölötte, a kit e város ingyen lakással, fadeputatummal dédelget maig, s a ki a várostól két ezer forintnyi kölcsönrel lett ideérkezte alkalmával segélyezve.

Egyébként ezen botrányos ügyre komolyabban visszatérünk.

Egy nagyröczei.

CSARNOK.

Kühn Herkules kalandjai.

— Regény —

Írta: Sue Jenő. — Fordította: B.

(13-ik közlés.)

Szomorú gondolatainak átengedve magát, természetesnek találá az ifju leány vendége részvétét. Sőt halált érzett Ultok iránt azon érzelmért, melyet nyilvánított.

Bel-Cossim a gyarmatosnak ezen fölléptétől átható tekintettel vizsgálta őt. Többször kényszerítve volt ez a felügyelő tekintete előtt szeméit lesütni.

Ezen körülmény még lehangoltabbá tevő az estebédet.

Fölkelvén az asztaltól, Adoé nagy komolysággal meghajtá magát a gyarmatos előtt s kijelenté, hogy Mamieza kész megmutatni szobáját.

Mamieza kezébe vévén egy üveg lámpát egy hosszú folyosón vezeté Ultokot, melynek végén a vendégszoba vala, s letévén a világot az asztalra, kérdé a gyarmatos, ha nines-e valamire szüksége.

— Nincs! — nincs! — szóla ez durván.

Mamieza távozott, mialatt következő, a hollandi házaknál szent szokásként divó szót mondá:

— A gyarmatos saját ágját adja önnek; Isten adjon nyugalmas álmokat.

Ezzel betevé az ajtót és távozott.

— Egy pillanatra! kiáltá Ultok egy lépést téve az ajtó felé. Ez a szoba a — — —

A mondatot nem meré kiegészíteni.

A mulató ki azt hívé, hogy Ultok visszahívja az ajtóhoz lépett és kérdé „mit parancsol?”

Ultok habozott s leküzdve gondolatait szólt:

— Hol vannak szolgálóm?

— Az idegenek szállásán Massera.

— Küldje hozzám őket, — hogy leveleztessenek — szóla a gyarmatos.

A mulató meghajtá magát s távozott.

— Az ő szobája! — ez itt az ő szobája! — ez az ágy — ő ezen ágyban aludt!

Es egy erőszakos mozdulattal távozott onnan.

Egy asztalhoz, mely téréképekkel vala borítva — közeledvén egy óra tűnt szemébe. Mint sok óra a régi időkbel ez is a hórapokat, napokat és órákat jelzé.

A mint gépiesen számlapjára pillantá, fölkiáltott:

— Szeptember 11-én 5 óra.

Erre egy karszékbe rogyott, s arezát mind a két kezével eltakará.

Kevés eszmélés után majdnem a düb hangján magával társalagva fölkiáltott:

— De én itt meg örülök! Én magamra sem ismerek többé! Ma már másodízben jövök zavarodásba, beszélek gyerek módjára.

Csoda hogy az a leány észre nem vette rajtam. De ezzel a Bel-Cossimmal nem ugy van a dolog. A nyomorult többször sajátjagosan nézett néam.

De nem tesz semmit legfeliebb sietnem kell, hogy zsákmánnyal mielőbb Paliestbe érjek. Ha egyszer otthon vagyok, ugy jellemem visszajeri egész erejét. De máshol

könnyen gyáva römületbe eshetek. — Tarpoen és Siliba soka maradnak. — Vajjon nem gyanakszik-e ez a felügyelő?

— De nem, szereucseré, — itt vannak — hallom őket!

Az ajtó kinyitott s két sötét kinézésű mulatt lépett az ültetvényes szobájába.

XI. Tarpoen és Siliba.

E két rabszolgának kiknek urok oly sötét neveket adott*) ép oly vad arezvonásaik valának mint Ultoknak.

Ezek ikrek valának és a legtökéletesebb hasonlóság volt köztük: Ultok iránt azon vad és föltétlen engedelmességgel viseltettek melyet a vad állatok szelidítők iránt tanúsítanak. Hű, rettenthetlen és érzéketlen eszközei valának ok a gyarmatos kegyetlenségeinek.

Ez nem vetkezett le. Mielőtt a rabszolgá-ihoz egy szót szólott volna kiment meggyőződést szerzendő, hogy nem hallgatja e ki őket valaki, mert a szoba falai nagyon vékonyak valának.

Szorgalmas vizsgálat után meggyőződött a gyarmatos, hogy senki sem hallja őket, mégis ova osságból halk hangon kezdé beszédét:

— Hol van lakásuk — kérdé Tarpoentől.

— Egy kis épületben a szárító mellett massera — felelt a rabszolga.

— Bizonyosan befogják zární magukat; de az ablakok?

— Már gondoltunk mi arra massera; azok nem magasak s ha épen kell, öveinken könnyen leboosítkozhatunk az udvarra.

— Ha bezárták magukat, ereszkedjenek le és várjanak reám a fölvonóhidnál.

— Igen, massera.

— Csak Urow-Kurow itt volna már — szóla a gyarmatos. —

— Naplemente körül Urow-Kurow egyik fiával az erdőben volt massera.

— Honnan tudod ezt?

— Ó és fia a Biri-Biri nádasába rejtöztek, hogy megölhessék ezen ültetvény vadászát midőn visszatér.

— A gyarmat egyik legbátrabb ezüst jelvényesét. — szóla a másik mulatt azon kitüntetésre czölözva, melyet Cupidó vitézségeért nyert.

— Honnan tudod ezt? — kérdé a gyarmatos bámulva.

— Magától az ezüstjelvényestől, ki a helyett hogy megöletett volna az egyik indiánt megsebesíté, a másikat valószínűleg megölte.

— A fekete a konyhában beszélte ezeket épen most — tevő hozzá Siliba.

— Hah a nyomorultak, a vigyázatlanok! — kiáltá a gyarmatos dühösen toppantva lábával. —

Hy riadást idézni elő!

— Ok mindent elrontanak. — mindent elrontanak. Hogy lehetett egy öreg harcosz minő Urow-Kurow oly oktan? Minden el van hibázva; a népség itt bizonyára védelmi állapotban van.

— Én azt hiszem massera, — szóla Tarpoen, — az ültetvény mozgásban van. Látam fölfegyverzett feketéket átmenni az udvaron.

— Átok az indiánokra! — kiáltá a gyarmatos ujjal haragra gerjedve. — Egy ily szép alkalom! (Folyt. köv.)

Köz-gazdaszat.

Bromus Inermis.

Hogy a rozsnok-neme faja könnyebb ve-gyületü melég, száraz talajon otthonos és a magas foku nyári hőnek s hosszú szárazságnak sikeresen ellent áll. Mágócsón (Csongrad megyében), hol e növény honunkban először lett a szántóföldre átültetve, évtizedek óta constatált tény.

Az árva rozsnoknak felkarolását és terjesztését mezőinkben mindenk előtt az indokolja, hogy e növény nem idegen klímának olyan sarja, mely magyar földön még acclimatisatióra szorulna, hanem mint honi virá-nyunk szerencsés lelenze érvényesüti hivatásait évtizedek óta, mint takarmány növényeink egyik legfontosabbika.

Ugyanis a legtartósabb aszálynak ellentálló szívósságán kívül, ajánlja magát a Bromus inermis azzal hogy zölden és szárítva, jászolból és legelőa mindenféle jószágnal nagyon szereti; hogy magasra nyuló száráival és nagy széles leveleivel a kasza alatt gazdagon fizet. Mágócsón volt eszt, hogy egy vágásra 30 mázsa, szénát adott 1200 negyszögölrel; tehát annyit, mint ugyanott a luczerna három vágásra szokott adni, e mellett erős tövesedésével és számos évekre kiható tartósságával mint legelőt is reudkívül jutalmazó. Mágócsón egy hold ilyen legelő eltar tizenkét juhott, van pedig ott tábla, mely már 13 óra szolgált, előbb mint kaszáló, utóbb mint legelő; vagy előnye továbbá e fünek még a luczerna felett is az, hogy termős altalajnak sem természetere, sem humusztartalmára nem oly követelő; és álló helye számára messze se kíván oly költséges

*) Tarpoen és Siliba két mérgező növénynek nevet

és gondos előkészítést, mint ez utóbbi; végre hogy természetének sikere az által is biztosabb, hogy ninesen olyan veszélyes ellensége, minő a luczernánál például az aranyka; sőt vegyesen vetve luczernával, ha e veszélyes elősít egészen ki nem ölheti is, terjedését legalább bizonyos határig gátolja.

Lehetőleg korán tavasszal tavasi kalászos növényre szokták vetni. tavasi búzára, árpára, zabra, mivel így a földet jobban kihasználhatják, mintha a fűmagot tisztán vetnék el, miután az első évben a rozsnok ugy sem kaszálható, és legeltetni sem tanácsos, nehogy a legelő marha lábával a gyenge növénynek földszinén elterülő gyökereit kivágja. Lehet a rozsnokot ősszel is vetni, sőt sok tekintetben az őszi vetés (novemberben) sikeresebb. Rendesen őszi búzára vetik.

A fűmagot a felszántott, elboronált földre kézzel szórva vetik, figyelemmel arra, hogy egy kis szélben történhessék a vetés, azon okból, mert a fűmag könnyűségénél fogva csendes időben csomósan hull a földre. Ha pedig kedvező mérsékelt szél fúj, akkor szél alá kedv szerint teríthető a földre.

Ha ez megtörtént, akkor nyomban a sorvető géppel a kalászos növényt vetik ugyanazon földre; így a sorvető géppel az előbb elvetett fűmag a földbe könnyedén bele boronáltatik; magától értetik, hogy még a sorvetés után a föld tövis boronával elsimítandó.

Ha az árva-rozsnok luczernával vegyest vetették, előbb a kalászos növényt (ha t. i. a luczerna felülvetésnek történik), azután a fűmagot, és utóljára a luczernát vetik a fentebbi módon sorvetővel. Ha pedig felülvetés nélkül teszik, akkor először a fűmagot beboronálván kora tavasszal, ennek kikélese után a luczernát reá sorozzák.

A luczernával való vegyes vetésnek az az előnye van, hogy az aranka terjedését meglehetősen akadályozza. Nem gátolja ugyan meg az aranka pusztítását, de terjedését lassítja; az arankafolton a luczerna helyett ott marad érintetlenül a fű, s ha idővel 4-5 év múlva a luczerna akár az aranka pusztítása, akár a föld tulajdonsága miatt kivész — vagy túléli magát, a fű még ezután is sok éveken át diadalmasan ott marad, s a legjobb, legkitünőbb kaszálással fizet.

Annai sok évi tapasztalás után mondható, hogy ilyen keverve vetett fűmagvas kaszálónál nagyobb szerű, a luczerna-rozsnok takarmánynál tápdusabb nem létezik.

A rozsnokmagból egy 1200 négyszög öles holdba kell 25—30 kilo, luczernával vegyest 18—20 kilo. Megterem ott is, hol a luczerna már nem díszlik. Egyáltalában nem követelő növény, nem is éli úgy ki a talajt, mint a luczerna. Szereti a könnyű homokvegyületű, a kissé szikes kötött fekete földet egyaránt, és a mi földolog, hogy 12—15 évig is teljes erőben díszlik.

Kaszálása akkor legegyszerűbb, midőn zabját (kalászat) kihányta virágzás előtt. — Egy kaszálásra ad annyi szénát, mennyit a luczerna 3—4 kaszálás után. — Táptartalomra a luczernát sokszorosan fölülmulja. A jószág igen szereti.

Ha netalán a rozsnok nagy szárazság vagy más tényezők miatt ritkán kelne ki, akkor az első vágást akkor kell tenni, midőn már magjából egy keveset elrepiett, így ön-

magát megbokrosítja. — Különbö ha magba hagyjuk is menni, szénája azért megtartja értékét.

Ekként hangzanak a mágósi tapasztalatok alapján szerzett információk és noha a mágósi termőföld nagyobb részében nemesak könnyű és meleg, de egyszersmind tevénytartalomban épen nem szegény fekete talaj is, mégis a történt kísérletek bizonyítják, és ezek alapján nyilatkozik 1876-ik évi márczius 14-én az országos gazdasági egyesület földmívelési szakosztályában tartott felette érdekes előadásban hazánk első gazdája egyike Tanárky Gyula ur, hogy az árva rozsnok háromféle homokba, sőt egyenesen futóhomokba vetve, nem tagadja felette értékes tulajdonait.

Azon páratlan nehéz helyzetben, melybe a magyar gazdát aszályos éghajlata a mesteres takarmánytermesztéssel szorítja; midőn az egész növényország ezernyi fajai közül csak egynehányat ismer, melyek közül előtte az adott viszonyokhoz mért választás nyitva áll, megérdemelné a fűfelék eme kiváló faja, hogy általánosan elfogadtassék és hogy haszonbajító képessége tevénytben kevésbé gazdag könnyű talajokon, sőt egyenesen sarga és futóhomokon is beható kísérletek tárgyává tétessék.

Ilyenmü növénymagvak valódi minőségben Frommer A. Herman magkereskedésében kaphatók Budapesten Károly-körút 9. szám. Ezen czég tavasi képes árjegyzéke is megjelent és kívánatra ingyen megküldetik.

"The Gresham" Londonban. A körülményes év jelentése m. év június hó 30-án elmult 32-ik üzletéről, ezen Ausztria-Magyarországban is létező biztosító-intézetnek, mely m. év november hó 18-án a részvényesek évi rendes közgyűlése alkalmával adatot be, előtünk fekszik. Ezen jelentésből vesszük a következő jelentékenyebb pontozatokat, melyek ezen intézet virágzó állapotáról tanuskodnak. — A mult év eredménye különösen kedvező volt. Ezen évben 6205 biztosítási bevallás történt 58.733.650 frank értékben, melyekből 4717 44.008.150 frank biztosítási összeggel fogadtattak el, melyekről szabályszerű kötvények állítottak ki. A díj-jövedelem, levonva a viszbiztosításra fordított összepet 11.174.812 90 frank volt, mely összegbe az első biztosítási év díjai 1424034.45 frankkal beleszámitvák. — A kamatszámra mérlege 290317220 frankra rugott, és díjbevétel hozzáadva a társulat bevételét 1407798510 frankra emelte. Az éven át a társulathoz benyújtott és kifizetésre elfogadott kötvények összege 542243750 frank mely összegből 75000 frank viszbiztosítva volt. A követelések kiállításai és vegyes biztosítási bevallásokból stb. melyek esedékessé váltak 2666374 frank. Kötvények visszaváltására 917.40835 frank adatot ki. — A biztosítási tartalék, melynek létezése a szerződési kö eleztségek kiegyenlítését biztosítja 4408267 frankkal emelkedett. — A társulat a mult évben Budapesten és Bécsben házakat is vett 3057000 frk értékben, melyekben az intézet irodai helyiségei léteznek. A reálizált vagyoni összértéke az üzletév végével 7062317950 frk volt. A vételárnál kimutatott többlet az értéket illetőleg tekintetbe vétetett, miután ezen értékek még nem valósítottak.

tehát azonnali nyereségyforrásnak nem is tekinthetők. Ezen többletnek azonban jelentősége igen nagy: osszítá a kezességet, mely a társulat által nyújtatik. — A jelentéshez a társulat egy körülményes vagyoni-kimutatása van mellékelve, melyből a következő többlethelyezések láthatók. — Az angol kormány biztosításában 3714989180 frk. más államok biztosításában 1161608345 frk. vasutársaságok, elsőbbségi és törzsrésztvényekben 113511970 frk. vasuti és más adóleveleketben, 20.88927470 frk. házbirtokban 1138683790 zálogokban 860161165 és más különféle biztosítékokban 1327926230 frank.

Az **"Anker"** élet és járadék biztosító társaságnál 1880. december hóban benyújtott összesen 737 bevallás 1.744.981 frt biztosítandó összeggel, és pedig 459 bevallás 1.096.495 frttal halálesetre; és 278 bevallás 648.486 frttal életesetre. Kiállítva lón 465 kötvény 909.226 frttal halálesetre és 329 kötvény 697.091 frttal életesetre; összesen tehát 794 kötvény 1.606.317 frttal. A havi bevétel volt 141.978 frt haláleseti díj és 172.206 frt betételekben, összesen 314.184 frt Halálesetekért kifizetett 88.976 frt. Ez évben benyújtott 6824 bevallás 13.665.843 frttal és kiállított 6626 kötvény 11.452.858 frttal, ugyanezen időben bevétel 2.887.352 frt; — halálesetekért pedig kifizetett 737.733 frt. A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 9.826.125 frt és az 1871-től 1880-ig tuléltási társulás (Associatio) eredménye 15.702.990 frt volt.

Betűjevtvényünk megfajtése térszűke miatt maradt ki most.

A talányok megfajtóit kérjük: a szerkesztőségre csímezzék leveleiket.

Szerkesztői üzenetek.

Többségek. A tudatlan „segéd”, kit a „mester” műhelybe nem fogad, máshoz szegődik be — kon-tárkodni.

T. H. Üresfejű piszkológusokra felelni még csak nem is — dícsőség

Sz. J. Türelem. A prinzipálison mulik.

L. L. Megkaptuk; amitás.

M. B. Tárcaiban csak „jó”-kat közlünk. Kéziratunk sok.

A budai lottóban jan. 22. kihuzott számok:
17, 54, 55, 63, 46.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881. január hó 29-én tartott hetivásár alkalmával a gabonanemek és kapásnövények következőleg jegyeztettek:

Buza hectoliterenkint	9.—	8.25
Feles	—	7.50
Rozs	7.15	7.—
Árpa	4.—	3.50
Zab	2.15	2.—
Kukoricza	4.—	3.50
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	—	2.25
Buza métermázsánként	—	10.50
Feles	—	7.25

Bozs	—	9.20
Árpa	—	5.60
Zab	—	5.50
Széna, kötött	—	1.95
Tak. szalma	—	0.50
Alom-szalma	—	0.40
Zsúp-szalma	—	1.15

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:
Pető Porubszki Pál.
Szerkesztőtárs: **Fóthi Kovács Béla.**

Nyilt tér.)*

Nyilatkozat.

Alólirottak felszólítottak Eszényi Géza ur által, a közte és Andrászi Mór közötti becsület-ügy elintézésére. Andrászi Mór a szokásos elégtételt megtagadván, öt ezental további elégtétel-adásra képtelennnek nyilvánítjuk.

Kelt Rimaszombatban, 1881. január 17.

Ruthény Béla.
Baró Vay Lénárt.

Ezen lap mult számában „Nyilatkozat” ezim alatt Ruthény B. és Br. Vay Lénárt urak által elégtétel adásra képtelennnek nyilvánítottam, azért, mert felhívásukra Eszényi G.-nak elégtételt adni vonakodtam. Néztem és meggyőződtem szerint elégtételt adnom annyit tett volna, mint beismerem azt, hogy E. G. eljárása helyes és enyém következképen helytelen volt, pedig nem tehettem és tenni nem is akartam; hogy jogosan eslekedtem-e vagy nem, azt a n. é. közönség belátására bízom, miért is, bár Eszényi G. érdekeiben ohajtottam volna a nyilvánoságot kerülni, az egész tényállást közbe tenni képtelenül tettem.

Eszényi G. a mult év december havában meg-látogatván, felkért, hogy mivel magat egyenruhában óhajta levétni, kölesönözsem egyenruhám nekí a levételéhez, ezt szívesen megígértem, nem gondolva arra, hogy ál-ürügvet használjon valaki ott, hol egyenes uton is ezélt érhet. Másnap Eszényi Géza eseléd-jüket küldé hozzám a következő levéllel: (melynek eredetijét bírom) „Edes Andrászy ur! ígéretem szerint, hogy megígértem, hogy elmegegyek magamat levétni Abonyival, küldje el a vörös nadrágját, atilláját és a palér lánczot egy perczre, vagyok tisztelője Eszényi.” Ezen értelemben a kért tárgyakat a eselédre bizva elküldtem, magam pedig a levételhez szükséges műszereket elkészítve varakoztam, azonban nagy hiában, mert Eszéyi nem jött, este aztán mivel ruhámra szükségem volt, eselédemet azon meghagyással küldöttem Eszényi Gézához, hogy ruhámát elkérve haza hozza, eselédem hazaértekor értesített, hogy Eszényi G. Kör-mőczre ment s ruhámát haza nem küldheti. A dolog bosszantólag hatott reám nem a lehető anyagi kárért, de a mód miatt, melylyel ruhámát Eszényi G. magának megszerezte s jóhiszeműségemet legkevésbé lovagias módon kijátszta. Előből kifolyólag egy levelezési lapot irtam hozzá, melyen ruhám visszaküldésére hívtam fel; de mivel ugy ez mint másod ízben irt levelem érvénytelen maradt, a rendőrkapitányságot kértem fel ruhám visszaszerzéséhez végett, s nem tudom ennek következtében-e, de ruhámát három hét elteltével visszakaptam, s kinézés után itélve alig használható állapotban. Ime tehát az ügy, melyért elégtétel-adásra szól-lítottam fel.

Azon remény biztat, hogy a nagyérdemü közönség eljárásomat mindenesetre jogosnak találandja, s ha igen, ugy a fenti nyilatkozat csak „hang a pusztában.”
Rimaszombat, 1881. január 28.

Andrászi M.

Alólirott ezennel kijelentem, hogy az általam a Balogi vásáron lopással vádolt nők törvényszerűleg igazolták magukat, miért is vádatam ellenükben visszavonom. — Rimaszombat, 1881. január 27.

B. J.

*) E rovathban közlöttekért felelősséget nem vállal a Szerkesztőség.

H I R D E T É S E K.

Haszonbérlet.

A várgedei (Gömör) alsó koresma f. é. april 24-től három egymásután következő évekre haszonbérbe kiadandó.

Az árverés f. é. február hó 14-én, délelőtt 10 órakor a várgedei fürdő helyiségében fog megtartatni.

Ugyan ekkor eladatik árverés utján a Várgedei **vizimalom** a hozzá tartozó belsőség és réttel.

Bérleti vagy venni szándékozók a bérleti vagy eladási feltételek felől bővebb tudomást szerezhetnek alólirott nál.

Várgede (Gömör) 1881. jan. 12.

3—3 **Kubinyi Manó,** közbirtokossági igazgató.

Vendéglő bérbeadás.

Rimaszombatban, a Zöldfa ezimü vendéglő folyó 1881. év martius 1-től a hozzátartozó melléképületekkel bérbe fog adatni.

A bérleti ohajtók akár személyesen, akár pedig levél által értekezhetnek bármikor alólirottal.

Végül megjegyzem, hogy bérlő esakis keresztény lehet.

Rimaszombat, 1881. január hó 20.

2—3

Weisz Károly, regále bérlő.

Meghívás.

A nagyróczei kölesönös segély-szövetkezet f. évi február hó 2-ik napján, délutáni 2 órakor az alapszabályokban kitűzött ügyek tárgyalása céljából, tulajdon helyiségeiben tartandó

közgyűlésre

a szövetkezet összes rendes tagjait tisztelettel meghívja

Nagyróczén, 1881. jan. 15-én.

2—2

Hlaváts Sámuel, elnök.

Haszonbérleti hirdetmény.

A rimabányai közbirtokossági italméresi jog és koresma helyiség, a f. évi május hó 1-ső napjával kezdődő három évi bérletidőre, a február hó 15-én Rimabányán, a körjegyző ur házánál megejtendő árverésen bérbeadandó; — árverelők az árverés alkalmára száz forint bánatpénzt tesznek le, mely összeg a legtöbbet ígérő bérlő által, a bérlet biztosítására szolgálendő óvadéku, az egy évi bérösszeg negyedrészenek arányában kiegszítendő, s a birtokossági pénztárba leteendő leend. — A bérlet feltételei alólirott nál megtekinthetők.

Marton Kálmán, közbirtokossági igazgató.

1—2